

<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2023-2-4>

УДК 336.74:327.7:351

JEL F52, F53, G18

І. Л. Грабчук

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку Державного університету «Житомирська політехніка», м. Житомир
e-mail: kbo_til@ztu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3664-7765>

О. В. Грабчук

кандидат наук з державного управління, асистент кафедри права та правоохоронної діяльності Державного університету «Житомирська політехніка», м. Житомир
e-mail: kppd_gov@ztu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8066-6547>

І. В. Супрунова

доктор наук з державного управління, доцент кафедри національної безпеки, публічного управління та адміністрування Державного університету «Житомирська політехніка», м. Житомир
e-mail: kbo_siv@ztu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5800-3023>

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ЧЕРЕЗ
УДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ ФІНАНСУВАННЮ
ТЕРОРИЗМУ ТА ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ**

Інституційний механізм формування та реалізації політики протидії фінансуванню тероризму та збройних конфліктів, охоплюючи сукупність суб'єктів і взаємозв'язків між ними, перебуває в Україні на стадії становлення та потребує корегування під впливом нових загроз. Метою статті є визначення напрямів удосконалення інституційного забезпечення економічної безпеки держави в частині протидії фінансуванню тероризму та збройних конфліктів. Під час дослідження застосовувалися такі методи, як теоретичне узагальнення, систематизація та порівняльний аналіз. Інформаційною основою дослідження стали праці вітчизняних науковців, присвячені вказаній проблематиці. Проведений аналіз напрямів діяльності та компетенцій суб'єктів боротьби з тероризмом, зокрема його фінансуванням, засвідчив нехтування змінами та новими тенденціями в терористичних загрозах. За результатами аналізу напрямів діяльності та компетенцій суб'єктів боротьби з тероризмом у зарубіжних країнах обґрунтовано необхідність створення Агентства боротьби із цифровими загрозами та тероризмом як суб'єкта зі спеціальним статусом і повноваженнями, який здійснюватиме професійно-аналітичні та комунікаційні функції, а також моніторинг загроз, що безпосередньо пов'язані з фінансуванням тероризму.

Ключові слова: економічна безпека, тероризм, фінансування тероризму, цифрові загрози, криптовалюта.

Hrabchuk I. L., Hrabchuk O. V., Suprunova I. V. ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF THE STATE BY IMPROVING THE POLICY OF COMBATING THE FINANCING OF TERRORISM AND ARMED CONFLICTS

Combating the financing of terrorism and armed conflicts is a top priority in Ukraine to ensure its economic security. The institutional mechanism for the development and implementation of the policy of combating the financing of terrorism and armed conflicts covers a range of entities and the relations between them. In Ukraine, this institutional mechanism is at the stage of its creation and needs to be adjusted under the influence of new threats. The purpose of the article is to determine directions for improving the institutional framework of economic security of the state with regard to combating the financing of terrorism and armed conflicts. The methods of theoretical generalization, systematization, and comparative analysis were used in the process of research. The informational basis of the research includes the works of domestic researchers addressing the indicated problems. The article's objective analysis of the areas of activity and competencies of the entities involved in the fight against terrorism, including its funding, proves the neglect of new changes and trends in terrorist threats. Taking into account the best European practices, the need to create a separate entity with a special status and powers, which will perform professional analytical and communication functions, as well as monitor threats directly related to terrorist funding, is emphasized. Such an entity can be presented in the form of a special body - the Agency for Combating Digital Threats and Terrorism. The existing Anti-Terrorist Center under the Security Service of Ukraine concentrates its activities and coordinates the work between the entities involved in the fight against terrorism. The proposed agency will monitor information on the Internet and work with the community in order to identify specific signs of terrorist activity, in particular regarding its

funding. The use of modern identification and authentication mechanisms for transactions on the Internet will make it possible to identify users and create their digital footprints. With the help of big data analysis mechanisms, the Agency for Combating Digital Threats and Terrorism can create digital profiles of users and use them for predicate analysis that will prevent potentially criminal activities. The proposed direction for the improvement of the institutional mechanism of the policy of combating the financing of terrorism and armed conflicts with the use of new technologies and objects (including in the field of activities on the Internet and processing of cryptocurrency assets), which are produced by modern digital systems, should be implemented taking into account the requirements of international institutions in this sphere.

Keywords: *economic security, terrorism, terrorist financing, digital threats, cryptocurrency.*

Постановка проблеми. Будь-яка країна на сучасному етапі розвитку не захищена повною мірою від терористичної загрози та збройних конфліктів, і Україна в цьому питанні не є винятком. Тому протидія тероризму й запобігання збройним конфліктам в Україні та за її межами, якщо цього потребує економічна безпека, є одним з найбільш пріоритетних завдань нашої держави.

У всьому світі немає жодної держави, керівництво якої не усвідомлювало б небезпеки, що походить від тероризму, і не докладало б зусиль для формування системи антитерористичних заходів. Держава використовує всі належні засоби для виявлення терористичних актів, припинення збройних конфліктів, звільнення безневинних людей, захисту їхнього життя та здоров'я, прав і законних інтересів. Частина таких заходів реалізуються через систему державних і недержавних органів та інститути громадянського суспільства. Вони становлять інституційне забезпечення економічної безпеки в частині протидії фінансуванню тероризму та збройних конфліктів.

Аналіз останніх досліджень. В умовах сьогодення, ураховуючи нові виклики та загрози, питання економічної безпеки та розвитку системи її забезпечення набувають особливої актуальності. Як свідчать результати проведених за означеною тематикою розвідок, актуальним є дослідження саме інституційного забезпечення економічної безпеки держави та шляхів удосконалення політики протидії фінансуванню тероризму та збройних конфліктів. Окремі аспекти означеного питання, зокрема щодо ідентифікації суб'єктів протидії тероризму, їхньої ролі в забезпеченні економічної безпеки, європейського досвіду протидії тероризму, розглядали у своїх працях О. М. Антонова, І. А. Білан, І. В. Тихоненко, О. А. Радченко, О. А. Федотов, В. І. Франчук, С. І. Мельник та інші.

Метою статті є визначення напрямів удосконалення інституційного забезпечення економічної безпеки держави в частині протидії фінансуванню тероризму та збройних конфліктів.

Основні результати дослідження. Відповідно до Закону України «Про боротьбу з тероризмом» [1] усіх суб'єктів боротьби з тероризмом можна представити у двох групах:

– суб'єкти, які безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом у межах своєї компетенції (Служба безпеки України, Міністерство внутрішніх справ України, Національна поліція України, Міністерство оборони України тощо);

– суб'єкти, які залучаються до участі в здійсненні заходів, пов'язаних з попередженням, виявленням і припиненням терористичної діяльності (центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, Служба зовнішньої розвідки України, Міністерство закордонних справ України тощо).

Координацію діяльності наведених суб'єктів здійснює Антитерористичний центр при СБУ.

Державна служба фінансового моніторингу є важливим суб'єктом у забезпеченні економічної безпеки держави, дає змогу чітко відстежувати підозрілі операції, збирати та аналізувати подану інформацію та направляти її правоохоронним і розвідувальним органам [2, с. 141]. Хоча безпосередня реалізація державної політики у сфері протидії фінансуванню тероризму належить до її завдань і функцій, інші суб'єкти також залучаються до окремих етапів боротьби з фінансуванням тероризму.

Організація боротьби з тероризмом і забезпечення її потрібними силами, засобами та ресурсами здійснюються Кабінетом Міністрів України в межах його компетенції. Президент України та Верховна Рада України здійснюють нормативно-правове забезпечення протидії тероризму та мають повноваження щодо створення, реорганізації та ліквідації інших суб'єктів у цій сфері. Зокрема, відповідно до статті 103 Конституції України Президент України є главою держави та виступає від її імені, є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини та громадянина [3].

Законодавством визначені сфери, в яких мають бути докладені зусилля, що передбачають протидію тероризму, та обов'язки окремих державних органів у сфері запобігання тероризму. Охарактеризуємо повноваження основних суб'єктів у системі інституційного забезпечення боротьби з тероризмом в Україні:

– на СБУ покладається захист державного суверенітету, конституційного ладу й територіальної цілісності України від протиправних посягань з боку окремих осіб та їх об'єднань. До завдань СБУ також належить попередження, виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень проти миру та безпеки людства, тероризму та інших

протиправних дій, які безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України [4];

– основні завдання Антитерористичного центру полягають у збиранні, узагальненні, аналізуванні та оцінюванні інформації про стан і тенденції поширення тероризму в Україні; організації і проведенні антитерористичних операцій та координації діяльності суб'єктів боротьби з тероризмом; взаємодії зі спеціальними службами, правоохоронними органами іноземних держав і міжнародними організаціями з питань боротьби з тероризмом [5];

– Міністерство внутрішніх справ України спільно з Національною поліцією України організовує боротьбу з тероризмом шляхом запобігання, виявлення та припинення кримінальних правопорушень, вчинених з терористичною метою; надає Антитерористичному центру при Службі безпеки України необхідні сили й засоби; забезпечує ефективне використання їх під час проведення антитерористичних операцій [1];

– Міністерство оборони України, органи військового управління, з'єднання, військові частини та підрозділи Збройних Сил України забезпечують захист від терористичних посягань об'єктів і майна ЗСУ; організовують підготовку та застосування сил і засобів Збройних Сил України в разі вчинення терористичного акту; беруть участь у проведенні антитерористичних операцій на військових об'єктах і в разі виникнення терористичних загроз безпеці держави із-за меж України; у разі залучення до проведення антитерористичної операції забезпечують виконання завдань щодо припинення діяльності терористичних організацій [1].

Здійснюючи свою звичайну діяльність, суб'єкти збирають та обробляють інформацію, що належить окремим громадянам, організаціям, установам, а також щодо вчинення окремих правочинів вказаними особами. Така інформація може мати цінність для інших установ у межах оброблення і виявлення ними можливих порушень законодавства аж до розслідування кримінальних проваджень за фактом фінансування тероризму. Можливість обмінюватися такою інформацією може стати цінним джерелом знань та інформації для суб'єктів у боротьбі з фінансуванням тероризму.

У жовтні 2021 р. після журналістського розслідування про багатомільйонний валютний кредит, виданий державним банком «Укррексімбанк», прокурор Офісу Генерального прокурора відкрив провадження за статтею 258-5 (частина 3) Кримінального кодексу України «Фінансування тероризму, вчиненого організованою групою в особливо великому розмірі, що мало тяжкі наслідки». Досудове розслідування в цій справі здійснює Головне слідче управління СБУ [6]. Тільки за рахунок налагодження ефективного обміну інформацією можна отримати докази в конкретних кримінальних провадженнях щодо фінансування тероризму. Отримання інформації від інших суб'єктів може

знижити ризик дублювання роботи, що здійснюється різними органами, підвищити швидкість проведення розслідувань і знизити пов'язані з ними витрати. Використання інформації з різних джерел може покращити розуміння справи або діяльності, що здійснюється злочинцями. Механізми обміну інформацією можуть використовуватися для вибудовування взаємовідносин між органами та основними співробітниками цих органів, які можуть відігравати важливу роль у розробленні нових і розширенні наявних форм міжвідомчої співпраці.

У частині обміну інформацією щодо фінансування тероризму протягом останніх років в Україні здійснювалися заходи з його покращення. Особливо значні зміни відбулися у 2021 р., коли було затверджено Порядок інформаційної взаємодії суб'єктів первинного фінансового моніторингу та Державної служби фінансового моніторингу, Порядок створення особистого кабінету суб'єкта первинного фінансового моніторингу та доступу до е-кабінету.

Наразі ще рано говорити про результативність ужитих заходів, адже введення нормативно-правових актів у дію обмежене через воєнний стан, проте аналіз самого порядку запропонованого обміну дає змогу зробити однозначний висновок про його спрощення, що особливо актуально в умовах розвитку цифрових технологій.

Збільшення обсягів інформації та її новизна – це суттєві виклики в системі боротьби з фінансуванням тероризму останнім часом. Проте також відбуваються процеси активізації глобальних злочинних спільнот, з'являються нові схеми фінансування тероризму, спостерігається висока терористична активність за допомогою нелегального ринку віртуальних активів. Електронні кошти та криптовалюти використовуються у схемах фінансування тероризму або для вчинення предикатних злочинів під час легалізації коштів.

Формування інституційного забезпечення економічної безпеки в частині протидії фінансуванню тероризму та збройних конфліктів у кожній країні визначається дією основних загроз. Наприклад, в Афганістані одним з основних джерел фінансування тероризму є торгівля наркотиками. Відповідно, до складу інституційного механізму протидії тероризму належать такі інституції: Національне агентство боротьби з наркотиками, Міністерство з питань боротьби з наркотиками, Поліція з питань боротьби з наркотиками, Головне антинаркотичне управління при МВС країни, Трибунал у справах з наркотиками для розгляду справ про масштабні операції у сфері наркоторгівлі та контрабанди наркотиків, Цільова група з питань кримінального правосуддя та Антинаркотичний судовий центр [7]. Проте слід також урахувати, що в країнах Середньої та Південно-Східної Азії вважається, що поліція не є ефективною в боротьбі із серйозними злочинами й тероризмом. Частково це відбувається через те, що поліцейські самі тісно пов'язані з кримінальними структурами та контрабандою наркотиків [8, с. 64-65].

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

У сучасних умовах найбільш гостро постають інформаційні та кіберзагрози, причому вони є актуальними як під час організації та проведення терористичних актів, так і фінансування їх.

Об'єктивний аналіз напрямів діяльності та компетенцій суб'єктів боротьби з тероризмом, зокрема його фінансуванням, засвідчив нехтування новими змінами й тенденціями в терористичних загрозах. Водночас у країнах Європи та низці інших країн активно впроваджуються заходи щодо боротьби з гібридними, кібер – та цифровими загрозами. Наприклад, для посилення взаємодії між спеціальними службами європейських країн було засновано Розвідувальну колегію Європи – Intelligence College of Europe, ICE. До участі в цьому органі запрошені всі держави-члени ЄС, проте 26.02.2020 р. угоду про наміри підписали 21 країна, а також Норвегія та Велика Британія.

В ICE немає організаційно-правової форми та постійного місцезнаходження, проте є правління і наглядова рада. Розвідувальна колегія Європи представлена як вільна платформа, країни-учасники якої спілкуються у форматі конференцій і семінарів. На них збиратимуться співробітники спецслужб, урядовці, політики, експерти та науковці. Основна мета таких зустрічей та семінарів – здійснювати діалог розвідувальної спільноти з особами, які приймають рішення, та експертами, а також стимулювати інтелектуальний обмін.

В ЄС є офіційні структури для співпраці в галузі розвідки, зокрема Європол і поліцейські служби ЄС. Реалізація політики ЄС у сфері боротьби з тероризмом проводиться через формування співробітництва правоохоронних органів і спеціальних служб європейських країн [9, с. 69]. Крім того, з 2003 р. діє Розвідувальний та ситуаційний центр Євросоюзу (INCTEN). Він передає інформацію,

отриману від спецслужб держав-членів, іншим країнам, аналізує та надсилає її до різних підрозділів ЄС. INCTEN самостійно не збирає інформацію, використовуючи розвідувальні методи, тому його можна охарактеризувати більшою мірою як аналітичний центр, а не розвідувальну службу.

Досвід зарубіжних країн свідчить про потребу у створенні таких органів, які б реагували на нетрадиційні види війни та відповідні загрози фінансування тероризму. Однією з перших країн, яка утворила такий орган, була Чеська Республіка. Саме там уже діє підпорядкований Міністерству внутрішніх справ ЧР Центр боротьби з тероризмом і гібридними загрозами (СТНН), діяльність якого зосереджена на аналізі інтернет-контенту та відповідному реагуванні.

Необхідність створення цього органу зумовлена визначенням гібридних загроз, до яких належить і тероризм, що становлять серйозну небезпеку внутрішній безпеці країни. До функцій СТНН належать виключно інформаційно-аналітичні функції, він не займається оперативною діяльністю, тобто «... не підмінятиме собою ні Службу безпеки та інформації (контррозвідка), ні Відомство зовнішніх зв'язків та інформації (розвідка)» [10]. Одним з його найважливіших завдань є протидія російській пропаганді та дезінформації.

Ураховуючи кращі європейські практики, можна стверджувати, що потрібним є створення окремого суб'єкта зі спеціальним статусом і повноваженнями, який здійснюватиме професійно-аналітичні та комунікаційні функції, а також моніторинг загроз, безпосередньо пов'язаних із фінансуванням тероризму та збройних конфліктів. Такий суб'єкт може бути представлений у вигляді спеціального органу – Агентства боротьби із цифровими загрозами та тероризмом (далі – Агентство) (табл. 1).

Таблиця 1

Основні положення діяльності запропонованого Агентства боротьби із цифровими загрозами та тероризмом

Характеристика				
Міжвідомчий інформаційний орган для централізації процесів збору та аналізу оперативно-стратегічної інформації у сфері боротьби з фінансуванням тероризму				
Повноваження				
Аналіз інформації в мережі «Інтернет», зокрема баз даних органів, що здійснюють боротьбу з фінансуванням тероризму, та відкритих даних	Інформування органів, що здійснюють боротьбу з фінансуванням тероризму, про виявлені факти, що свідчать або можуть свідчити про фінансування тероризму	Проведення роз'яснювально-інформаційних заходів із суб'єктами фінансового моніторингу та населенням	Введення реєстру Агентства, до якого матимуть доступ органи, що здійснюють боротьбу з фінансуванням тероризму	Проведення міжвідомчих і навчальних зустрічей для обміну інформацією щодо стану та актуальних тенденцій у сфері боротьби з фінансуванням тероризму
Структура				
Директор Агентства				
Начальники управлінь – заступники директора				
Управління збору та аналізу інформацією			Управління роз'яснювально-інформаційних заходів	
Сектор аналізу інформації	Сектор інформування органів	Сектор ведення реєстру	Сектор роботи із суб'єктами первинного фінансового моніторингу та населенням	Сектор роботи з органами, що здійснюють боротьбу з фінансуванням тероризму

Джерело: складено авторами.

На відміну від Антитерористичного центру при Службі безпеки України, який зосереджує свою діяльність і координує роботу між суб'єктами боротьби з тероризмом, запропонований орган займатиметься моніторингом інформації в мережі «Інтернет» і співпрацюватиме з населенням для виявлення окремих ознак терористичної діяльності, зокрема щодо її фінансування.

До основних повноважень запропонованого Агентства боротьби із цифровими загрозами та тероризмом нами віднесено такі: аналіз інформації в мережі «Інтернет», зокрема баз даних органів, що здійснюють боротьбу з фінансуванням тероризму, та відкритих даних; інформування органів, що здійснюють боротьбу з фінансуванням тероризму, про виявлені факти, що свідчать або можуть свідчити про фінансування тероризму; проведення роз'яснювально-інформаційних заходів із суб'єктами фінансового моніторингу та населенням; введення реєстру Агентства, до якого матимуть доступ органи, що здійснюють боротьбу з фінансуванням тероризму; проведення міжвідомчих і навчальних зустрічей для обміну інформацією щодо стану та актуальних тенденцій у сфері боротьби з фінансуванням тероризму.

Одним з повноважень Агентства боротьби із цифровими загрозами та тероризмом є ведення реєстру осіб, причетних до цифрових загроз і фінансування тероризму. Реєстр є базою електронних даних про вказаних осіб незалежно від того, чи вони є суб'єктами вчинення цифрових атак, терористичних актів або фінансування тероризму, чи можуть бути віднесені до категорії зазначених потенційних суб'єктів.

Цілі ведення запропонованого реєстру: ведення обліку осіб, причетних до вчинення цифрових атак, терористичних актів або фінансування тероризму; ведення обліку осіб, віднесених до категорії потенційних суб'єктів, причетних до вчинення цифрових атак, терористичних актів або фінансування тероризму; забезпечення повноти проведення перевірки стосовно суб'єктів, за операціями з якими здійснюється фінансовий моніторинг; аналіз осіб, які вчинили або можуть вчинити цифрові атаки, терористичні акти або фінансування тероризму, для формування та реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

У структурі Агентства для забезпечення оптимізації збору та аналізу оперативно-стратегічної інформації у сфері боротьби з фінансуванням тероризму пропонуємо створити управління збору та аналізу інформацією та управлінням роз'яснювально-інформаційних заходів. Агентство може стати організаційною основою попередження та профілактики тероризму та терористичних проявів.

Використання сучасних механізмів ідентифікації та автентифікації для здійснення операцій в інтернеті

дасть змогу ідентифікувати користувачів і сформувати їхній цифровий слід. Агентство боротьби із цифровими загрозами та тероризмом за допомогою механізмів аналізу великих даних може створювати цифрові профілі користувачів і застосовувати їх для предикатної аналітики, яка дасть змогу припинити потенційно злочинні дії.

Висновки. Підсумовуючи результати дослідження, зазначимо, що протидія тероризму та запобігання збройним конфліктам, зокрема і їх фінансуванню, є складним та актуальним завданням кожної держави, що проявляється в безперервній взаємодії та координації зусиль органів державної влади, правоохоронних структур, спецслужб і різноманітних громадських організацій.

В Україні формується система протидії загрозам тероризму. Наразі діє загальнодержавний механізм виявлення, попередження та припинення різних терористичних проявів, функціонує система органів протидії тероризму, проте вона потребує вдосконалення, урахувавши цифрові загрози.

Сьогодні Україна знаходиться серед перших країн у рейтингу розвитку спеціалістів ІТ-технологій. Нові технології виявилися затребуваними найбільшими корпораціями країни, промисловістю, військово-промисловим комплексом і правоохоронними органами України. Удосконалення інституційного забезпечення економічної безпеки в частині протидії фінансуванню тероризму та збройних конфліктів, урахувавши технічний прогрес, дасть змогу захистити державні інтереси, установивши надійну перешкоду фінансуванню тероризму на основі використання новітніх інформаційно-комп'ютерних технологій. Для цього обґрунтовано необхідність створення Агентства боротьби із цифровими загрозами та тероризмом як суб'єкта зі спеціальним статусом і повноваженнями.

Список використаних джерел

1. Про боротьбу з тероризмом: Закон України № 638-IV від 20.03.2003 р. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>
2. Франчук В. І., Мельник С. І. Роль та місце фінансової розвідки у забезпеченні економічної безпеки держави. *Фінансова розвідка в Україні*: збірник матеріалів науково-практичного семінару (25 листопада 2021 року). Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. С. 139-141.
3. Федотов О. А. Поняття суб'єктів протидії тероризму в Україні. *Криміналістичний вісник*: наук. пр. зб. 2015. № 1(23). С. 19-23.
4. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-ХІІ. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>
5. Положення про Антитерористичний центр та його координаційні групи при регіональних органах Служби безпеки України: Указ Президента України від 14.04.1999 р. № 379/99. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/379/99#Text>

6. СБУ перевіряє можливе «фінансування тероризму» «Укресімбанком» після розслідування «Схем». *Радіо Свобода*: сайт. 27.10.2021. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-skhemy-sbu-ukreksimbank-finansuvannya-teroryzmu/31532333.html>

7. Тихоненко І. В., Радченко О. А. Нормативно-правова база та інституційний механізм боротьби з фінансуванням тероризму у країнах «золотого півмісяця»: досвід для України. *Наукові праці. Політологія*. 2019. Вип. 310. Т. 322. С. 48-53.

8. Антонова О. М. Економічна безпека та розвиток системи її забезпечення в умовах нових викликів і загроз. *Національна безпека у фокусі викликів глобалізаційних процесів в економіці*: матеріали VII Міжнародної наукової інтернет-конференції (м. Київ – м. Баку, 25-26 червня 2020 року). Київ: НАУ, 2020. С. 61-68.

9. Білан І. А. Протидія тероризму: досвід ЄС. *Інформація і право*. 2021. № 2(37). С. 67-73.

10. Паливода В. Центр протидії тероризму та гібридним загрозам при МВС Чеської Республіки. *Національний інститут стратегічних досліджень*: сайт. 25.02.2020. URL: <https://niss.gov.ua/news/statti/centr-protidii-terorizmu-ta-gibridnim-zagrozam-pri-mvs-cheskoi-respubliki>

References

1. Pro borot'bu z teroryzmom [On the fight against terrorism] (2003). Law of Ukraine, adopted on 2003, Mar 20, 638-IV. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> [in Ukrainian].

2. Franchuk, V. I., & Melnyk, S. I. (2021). Rol' ta mistse finansovoyi rozvidky u zabezpechenni ekonomichnoyi bezpeky derzhavy [The role and place of financial intelligence in ensuring the economic security of the state]. In *Finanova rozvidka v Ukraini [Financial intelligence in Ukraine]*: Proceedings of the scientific and practical seminar (November 25, 2021) (pp. 139-141). Lviv: Lviv State University of Internal Affairs. [in Ukrainian].

3. Fedotov, O. A. (2015). Ponyattya sub'yektiv protydyi teroryzmu v Ukraini [The concept of counter-terrorism subjects in Ukraine]. In *Kryminalistychnyy visnyk [Forensic Herald]*: Vol. 1(23) (pp. 19-23). [in Ukrainian].

4. Pro Sluzhbu bezpeky Ukrainy [About the Security Service of Ukraine] (1992). Law of Ukraine, adopted on 1992, Mar 25, 2229-XII. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> [in Ukrainian].

5. Polozhennya pro Antyterorystychnyy tsentr ta yoho koordynatsiyni hrupy pry rehional'nykh orhanakh Sluzhby bezpeky Ukrainy [Regulations on the Anti-Terrorist Center and its coordination groups under the regional bodies of the Security Service of Ukraine] (1999). Decree of the President of Ukraine, adopted on 1999, Apr 14, 379/99. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/379/99#Text> [in Ukrainian].

6. SBU pereviryaye mozhylyve «finansuvannya teroryzmu» «Ukreksimbankom» pislya rozsliduvannya «Skhem» [SSU is investigating the possible «financing of terrorism» by «Ukreksimbank» after investigating «Schemes»] (2021). *Radio Liberty*: Website. Retrieved from <https://www.radiosvoboda.org/a/news-skhemy-sbu-ukreksimbank-finansuvannya-teroryzmu/31532333.html> [in Ukrainian].

7. Tykhonenko, I. V., & Radchenko, O. A. (2019). Normatyvno-pravova baza ta instytutsiynyy mekhanizm borot'by z finansuvannyam teroryzmu u krayinakh «zolotoho pivmisyatsya»: dosvid dlya Ukrainy [Normative legal basis and institutional mechanism to combat the financing the terrorism in the countries of the «golden crescent»: experience for Ukraine]. *Naukovi pratsi. Politolohiya – Scientific works. Politicalogy*, 310(322), 48-53. [in Ukrainian].

8. Antonova, O. M. (2020). Ekonomichna bezpeka ta rozvytok systemy yiyi zabezpechennya v umovakh novykh vyklykiv i zahroz [Economic security and the development of the system of its provision in the conditions of new challenges and threats]. In *Natsional'na bezpeka u fokusi vyklykiv hlobalizatsiynykh protsesiv v ekonomitsi [National security in the focus of the challenges of globalization processes in the economy]*: Proceedings of the 7th International Scientific Internet Conference (Kyiv – Baku, June 25-26, 2020) (pp. 61-68). Kyiv: NAU. [in Ukrainian].

9. Bilan, I. A. (2021). Protydiya teroryzmu: dosvid YeS [Countering terrorism: the EU experience]. *Informatsiya i pravo – Information and Law*, 2(37), 67-73. [in Ukrainian].

10. Palyvoda, V. (2020, Feb 25). Tsentr protydyi teroryzmu ta hibrydnym zahrozam pry MVS Ches'koyi Respubliky [The Center for Combating Terrorism and Hybrid Threats at the Ministry of Internal Affairs of the Czech Republic]. *National Institute of Strategic Studies*: Website. Retrieved from <https://niss.gov.ua/news/statti/centr-protidii-terorizmu-ta-gibridnim-zagrozam-pri-mvs-cheskoi-respubliki> [in Ukrainian].

Надійшло 14.03.2023 р.